

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Öncü

ÇOCUK

Sayı: 115 • Yıl: 2026

RAMAZAN BAYRAMIMIZ
MÜBAREK OLSUN

İÇİNDEKİLER

04 Ramazan Bayramı

16 Vecihi Hürkuş

24 İsviçre

08 Mariana Çukuru

10 Alp Disiplini

14 Çanakkale Zaferi

15 Sanat Köşesi

20 Teleskop

22 Merak Ediyorum

28 İsim-Şehir-Bitki-Hayvan

30 Postacılar

32 Kukla

34 Tahmin Et Bakalım

35 Kitap-Film

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Ocak-Şubat-Mart

Yayın Türü
Yerel - Süreli

Sahibi
Türk Standardları Enstitüsü adına
Mahmut Sami Şahin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gökhan Kuş

Baş Editör
Duygu Külah

Editör
Pınar Ünsal

Grafik Tasarım
Cihad Özönel

Çizer
Selin Sağlam

Psikolog
Aslıhan Merve Yıldız

Yayına Hazırlayan
KARAGÖZ

A J A N S

Yayın Yönetim Yeri
TSE Kurumsal İletişim ve Pazarlama
Müdürlüğü Necatibey Cad. No: 112
Bakanlıklar/Ankara

Yayımlanan yazılar, çizimler, tasarımlar hiçbir şekilde kullanılamaz, kopyalanamaz.

editörden

Merhaba genç arkadaşlarım,

Bu yılın ilk sayısıyla yine dopdolu bir yolculuğa çıkıyoruz. Yolculuğumuzda önce hepimizin sabırsızlıkla beklediği Ramazan Bayramı'na uğrayacağız. Paylaşma ve yardımlaşmanın önemini tekrar hatırladığımız bu bayramda Öncü Kardeşlerin mutlu bir anısını dinleyeceğiz. Ardından tarihin en önemli kahramanlık destanlarından biri olan Çanakkale Zaferi'ni anacak, dönemin cesur kahramanlarımızı saygıyla yad edeceğiz.

Spor sayfalarımızda sizi karla kaplı dağlara götürüyoruz. Alp disiplininin nasıl ortaya çıktığını, nasıl uygulandığını anlatacak, hazır Alplardan bahsetmişken Avrupa'nın en güzel ülkelerinden İsviçre'ye de uğrayacağız.

Sonra Alplerden bile yükseğe çevireceğiz gözlerimizi. Havacılık denince akla gelen önemli isimlerden, göküzü sevdalisi Vecihi Hürkuş'la tanışacağız. Ha tabii, insanların göküzünü ve uzağı keşfetmesine yardımcı olan teleskopun nasıl ortaya çıktığını da öğreneceğiz.

Bu kadar yukarılarda gezmek yeter, biraz en aşağılara bakalım. Dünyanın en derin noktası olan Mariana Çukuru'nun gizemli dünyasına dalalım, okyanusların derinliklerinde neler yaşandığını öğreneelim.

Bu sayımızda geçmişten günümüze postacılara da değindik. Ayrıca, hayal gücümüzü harekete geçiren kuklaların dünyasına uğradık. Kırsacası yine çok eğlenceli bir sayı hazırladık.

Hepinize keyifli okumalar!

RAMAZAN BAYRAMIMIZ MÜBAREK OLSUN

Ramazan ayının son günüydü. Ali ve Ada, ertesi günü yani bayram sabahını iple çekiyorlardı. Çünkü bayram demek bol bol şeker demek, bayram harçlıkları demek, yeni elbiseler demektir. Ada, annesinin ve babasının koşturmacasını fark etti. Annesi elinde temizlik bezi camları siliyor, babası evi süpürüyordu. Kapı zili çaldı. Ali kapıyı açınca babaannesi ve dedesini karşısında gördü. Onlara kocaman sarıldı ve içinden bayramın şimdiden güzel başladığını düşündü.

Babaannesi de direkt montunu çıkarıp mutfağa geçti. Ada onu takip etti; babaannesini elinde un ve şekerle görünce:

- "Babaanneciğim ne yapıyorsun?" diye sordu.
- "Baklava yapıyorum torunum, bayramlar baklavasız olur mu?" dedi babaannesi

Ada da babaannesine yardım etmek istedi. Babaannesiyile birlikte koyuldular baklava hamurunu açmaya. Ada için bu güzel tecrübe birlik beraberlik mutluluk demekti.

Akşama kadar herkes bir sorumluluk üstlendi. Aile olmak da bu değil midir? Her zaman yanımızda ailemizin varlığını hissetmenin huzurunun tarifi yoktur. Akşam yemek sofrasında herkes yorgundu. Ama bunun adı tatlı yorgunluktu. Yemek yerken Ali ile Ada'nın dedeleri eski bayramlardan bahsetti. Osmanlı'da iftar vaktinin geldiğinin topla duyurulmasından, mahalledeki Ramazan şenliklerinden, sokakta dağıtılan Ramazan şerbetine kadar. "Eskiler de ne kadar güzelmiş" diye düşündü Ali ile Ada.

Yemek sonrası odalarına geçen Ali ile Ada, anne ve babasının onlara aldığı yeni giysilere baktılar. Ada'ya pespembe yakası güpürlü bir hırka ve bulut mavisi bir etek ile Ali'ye de lacivert kadife pantolon ve en sevdiği çizgi film karakterinin olduğu kahverengi bir mont almışlar. Ada ve Ali heyecandan elbiselerini başuçlarına koyarak uyuyakaldılar.

Sabah olunca mutfaktan gelen börek kokusuyla ikisi de hemen uyandılar ve ellerini yüzlerini yıkamak için banyoya koştular. Derken zil çaldı. Ali ve Ada'nın teyzesi, eniştesi ve kuzenleri bayram ziyaretine geldiler. Ali ve Ada hemen bayramlıklarını giyip misafiriğe gelen büyüklerinin ellerini öptüler ve ellerine kolonya döktüler.

Biliyorsunuz evimize misafir geldiğinde "Hoş geldin" der ve ellerini öperiz. Bu da Türk aile yapısının "el öpme standardı" olmuş artık. Ardından Ali ve Ada'ya teyzeleri bayram harçlıklarını verdi. Şimdiden tüm gün toplayacakları bayram harçlıklarıyla ne yapacaklarını düşündüler.

Tüm gün Ali ve Ada'nın evine bayram ziyareti için misafirler geldi ve onlar da el öpme standardı ve Türk aile misafirperverliğine uygun sorumluluklarını yerine getirdiler. Bu sorumluluğu yerine getirirken ne kadar şanslı olduklarını, bu örf ve adetlerimizi görüp gerçekleştirebilmenin mutluluğunu yaşadılar. Sonra şunu düşündüler: "Kim bilir, biz de büyüdüğümüzde bayramlarda küçüklere bayram harçlığı verip, geleneklerimizi yaşatabilecek miyiz? Bizler çok şanslı bir nesiliz, tüm örf adetlerimizi görüp gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşıyoruz, temennimiz bizden sonra çocuk olacak nesillerimizin de bu duyguyu ve mutluluğu yaşaması."

Tüm çocuklarımızın birlik beraberlik içerisinde nice bayramlar geçirmesi dileğiyle... İyi bayramlar çocuklar.

EL ÖPME STANDARDI

Bizim kültürümüzde bir saygı göstergesi olarak büyüklerin eli öpülür. Ama bunun bazı standartları var. Ada ile birlikte bilgisayarda bir "standart belgesi" hazırladık ve bir sürü çıktı aldık. Bayramda kuzenlerimizi ve diğer akrabalarımızı el öperken gözlemleyeceğiz. Bu standartlara uyanlara belge vereceğiz.

- ✓ Genellikle anne-baba, dede-nine, amca-teyze gibi aile büyüklerinin eli öpülür.
- ✓ Bayram namazından sonra veya ilk bayramlaşma sırasında yapılır; ziyaretlerde de tekrar edilebilir.
- ✓ El öperken ayakta durulur.
- ✓ El sertçe çekilmez; nazikçe tutulur, hafifçe öpülür veya çeneye değdirilir ve alın bölgesine götürülür.
- ✓ El öperken "Bayramınız mübarek olsun" ya da "İyi bayramlar" denir.

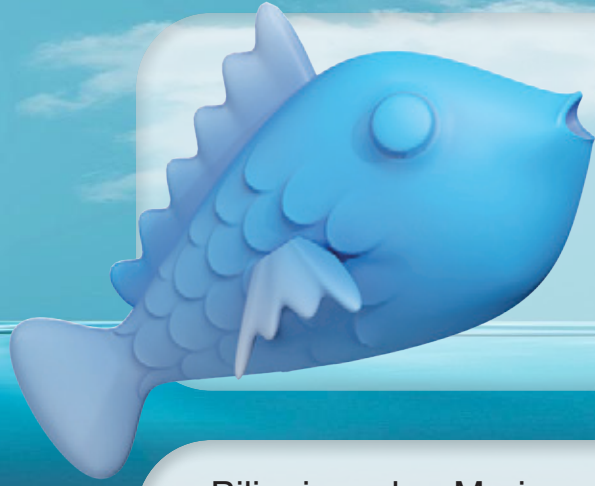
Dünyanın en derin yeri

MARIANA ÇUKURU

Dünyanın en gizemli yerlerinden olan Mariana Çukuru'nu daha önce duymuş muydunuz? Burası yaklaşık 11 bin metre derinliğinde, 70 kilometre genişliğinde dev bir çukur. Everest Dağı ne kadar yüksekse burası o kadar derin. Hatta aralarında 2 bin metreden fazla fark var!

Büyük Okyanus'ta, Japonya ve Endonezya arasında bulunan bu çukurun gizemli olmasının nedeni, yüksek basınç nedeniyle dibine kadar inilememesi. Dolayısıyla bilim insanları burada araştırma yaparken zorlanıyor. Aslında, ilki 1960'ta olmak üzere günümüze kadar çeşitli yıllarda çukura inen araçlar olmuş ancak kapsamlı bir araştırma yapılamamış. Hatta şöyle söyleyelim, Ay hakkında araştırmalar ve edinilen bilgiler Mariana Çukuru'yla ilgili olanlardan daha fazla ve kapsamlı.

Mariana Çukuru hem çok karanlık hem de çok soğuk. Üstelik daha önce söylediğimiz gibi burada basınç da çok yüksek. Buna rağmen Mariana Çukuru'nda yaşayan canlılar olduğunu biliyor musunuz? Bazı bakteriler, deniz hıyarları, deniz solucanları, balıklar, kabuklu küçük canlılar çukurun şartlarına adapte olmuş.

Bilim insanları Mariana Çukuru'nun dibinde bile pek çok plastik poşete rastlamışlar. 2016 ve 2019 yılında çukurda yaşayan canlılar üzerinde yapılan bir araştırma, çok çarpıcı bir gerçeği ortaya koymuş. Ne yazık ki bu canlıların yapısında mikroplastiklere rastlanmıştır. Yani mikroplastikler dünyanın en derin, en gidilemez yerine bile ulaşmıştır.

Plastik atıklar okyanusun en ücra köşelerine kadar ulaşmış. Bu atıklar doğaya ve canlılara zarar veriyor. Lütfen plastik atıklarımızı geri dönüşüm kutularına atmaya özen gösterelim.

Kar üzerinde hız yarışı **ALP** **DİSİPLİNİ**

Merhaba arkadaşlar. 2026 Kış Olimpiyatları yeni bitti. Biz de bu sayımızda, bu sene İtalya'da yapılan XXV. Kış Olimpiyat Oyunları hakkında biraz bilgi verip ardından Olimpiyatların en eski sporlarından olan Alp disiplini anlatmak istedik.

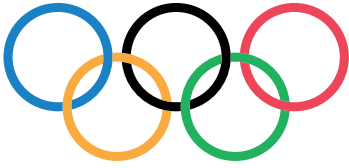
Dünyanın en prestijli ve en büyük spor organizasyonu Olimpiyatlarıdır. Olimpiyatlar 1896 yılından bu

yana, Kış Olimpiyatları ise 1924 yılından bu yana düzenlenir. 2026 Kış Olimpiyat Oyunları, İtalya'da Milano ve Cortina d'Ampezzo'da gerçekleştirildi. Dünyanın en fazla Kış Olimpiyatları madalyasına sahip ülkesi Norveç, bu sene de başarılı ülkeler sıralamasında birinci oldu.

Kış Olimpiyatları'nın en eski sporlarından biri Alp disiplini'dir. 1936

26

MILANO CORTINA
2026

yılında Olimpiyat Oyunlarına dahil edilmiş. Bu kış sporunda karla kaplı dik yamaçlardan özel kayak malzemeleriyle kayılıyor. Tabii ki hız, daha doğrusu hızı kontrol edebilmek çok önemli. Kayakları bir yönden diğer yöne yumuşak bir şekilde döndürebilmek, pistin eğimindeki değişikliklere uyum sağlamak için açığı gerektiği gibi ayarlayabilmek gerekiyor.

Milano Cortina Oyunları'nın maskotları Tina ve Milo, karla kaplı dağları çok seven birer gelincik olarak tasarlandı. İsimleri, ev sahibi şehirlerden esinlenerek seçildi; Tina adı Cortina'dan, Milo ise Milano'dan geliyor.

Uludağ

Sarıkamış

Kayak, binlerce yıl boyunca soğuk ülkelerde ulaşımın ayrılmaz bir parçası olmuş. Alp disiplininin doğuşu ise 1850'li yıllara tarihleniyor. Ta o yıllarda spor ve eğlence amaçlı olarak kuralları belirle-

nerek yapılmaya başlamış. Kayak kültürünün doğduğu yer Norveç olsa da Alp disiplini formatının gelişmesi ve yaygınlaşması Avusturya ve İsviçre sayesinde olmuş.

Alp disiplininin adı ise Avrupa Alplerinden geliyor. Bildiğiniz gibi Alpler, Orta Avrupa'da 9 ülke boyunca uzanan, dünyanın en meşhur dağ sıralarından biridir. En yüksek noktası **Mont Blanc**'tir ve yüksekliği 5000 metreyi bulur.

Yüksekliği, dik yamaçları ve yılın her mevsiminde karla kaplı olması nedeniyle Alpler Avrupa'da kış sporlarının gelişmesinde çok büyük öneme sahiptir. Alp disiplininin adı işte bu dağlardan gelir.

Her spor gibi Alp disiplininin de sağlık açısından pek çok faydası vardır. Bacak kaslarını güçlendirir,

1936 Olimpiyatlarında bir kayakçı

Palandöken

Erciyes

denge ve koordinasyonu geliştirir, refleksleri hızlandırır, kalp damar sağlığını ve bağışıklık sistemini destekler.

Türkiye'de Alp disiplini, kar kalitesi ve pist altyapısı uygun olan yük-

sek rakımlı kayak merkezlerinde yapılır. Uludağ Kayak Merkezi, Palandöken Kayak Merkezi, Erciyes Kayak Merkezi, Sarıkamış Kayak Merkezi, Kartalkaya Kayak Merkezi bu merkezlerdendir.

Bili- yor MUSUNUZ

Eskiden Kış Olimpiyat Oyunları doğal olarak yoğun kar alan şehirlerde düzenlenirdi. Çünkü Alp disiplini, kayaklı koşu ve biatlon gibi branşlar tamamen doğal kar örtüsüne bağlıydı. Ancak günümüzde Kış Olimpiyatları, İtalya gibi bir Akdeniz ülkesinde bile gerçekleştirilebiliyor. Çünkü artık yapay kar var. Yapay kar, makineler aracılığıyla suyun kar haline getirilmesiyle yapılır. Böylece kayak mevsimi sonbahardan ilkbaharın başına kadar uzatılabilir.

Olimpiyatlarda yapay kar ilk defa 1980'de Lake Placid'deki (ABD) yarışlarda kullanıldı. 2022'deki Pekin Olimpiyatları'nda ise pistlerin neredeyse tamamı yapay karla hazırlandı.

18
MART
1915
ÇANAKKALE
ZAFERİ
Kutlu Olsun

Ne mutlu bizlere ki cesur, fedakar, azimli, onurlu, kahraman bir milletin evlatlarıyız. Biz çocuklar geçmişimizi unutmadan, millî kültürümüzü gelecek nesillere aktarmakla yükümlüyüz. Şehitlerimizin aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyor, onların bizlere bıraktığı mirasa sahip çıkıyoruz.

18 Mart Çanakkale Zaferi'miz kutlu olsun.

1906 yılında İstanbul'da doğan ve Güzel Sanatlar Akademisi mezunu olan ünlü ressamımız Halil Dikmen'in en dikkat çekici eserlerinden birine dergimizde yer vermek istedik. **“İstiklal Savaşı'nda Mermi Taşıyan Kadınlar”** adlı, 1933 tarihli bu eser Millî Mücadele sırasında canını dişine takan fedakar ve cefakar Anadolu kadınlarını betimliyor.

GÖKYÜZÜ SEVDALISI BİR KAHRAMAN VECİHİ HÜRKUŞ

Gökyüzüne baktığınızda kuşların kanat çırpışı sizi hiç heyecanlandırdı mı? Uçakların ardında bıraktığı beyaz izlerin ne olduğunu hiç düşündünüz mü? Peki hiç, ben de yerçekimine meydan okusam, keşke sonsuz mavilikte ben de özgürce süzülsem diye düşündünüz mü?

Uçaklar icat edilmeden önce insanoğlu hep uçma hayali kurmuş. Bazen kuşları taklit edip kendine kanatlar dikmiş, bazen de planör benzeri yapılarla rüzgarda süzülmeyi denemiş. İnsanoğlunun uçuş macerası cesur hayallerle başlamış. Biz de bu sayımızda yaşamının sonuna kadar "uçmak" hayalinden hiç vazgeçmeyen birinden bahsedeceğiz Vecihi Hürkuş.

Vecihi Hürkuş, 1896 yılında İstanbul'da doğdu. Babası gümrük memuruydu. Topkapı Sanat Okulu'ndan mezun oldu. O yıllarda Osmanlı İmparatorluğu savaş içindeydi. Ayrıca coğrafyamızdaki tüm ülkeler çalkalanıyordu ve bir dünya savaşı çıktı çıkacaktı. 1912'de Balkan Savaşları başlayınca Vecihi Hürkuş gönüllü olarak savaşa katıldı. Henüz 16 yaşındaydı. Daha sonra II. Balkan Savaşı başladı. Hürkuş, bu savaşlarda hayatını kaybeden insanlara çok üzülmüyordu. Göklerde güçlü olmadan savaşların kazanılamayacağını düşünüyordu.

1910'lu yılların başında uçaklar keşif ve gözlem amacıyla kullanılıyordu. Birkaç yıl içinde düşman birliklerinin yerini tespit etmek için uçaklardan faydalanılmaya başlandı. Yani bu müthiş araçlar artık askerî olarak da kullanılıyordu. Uçakların nasıl uçtuğunu

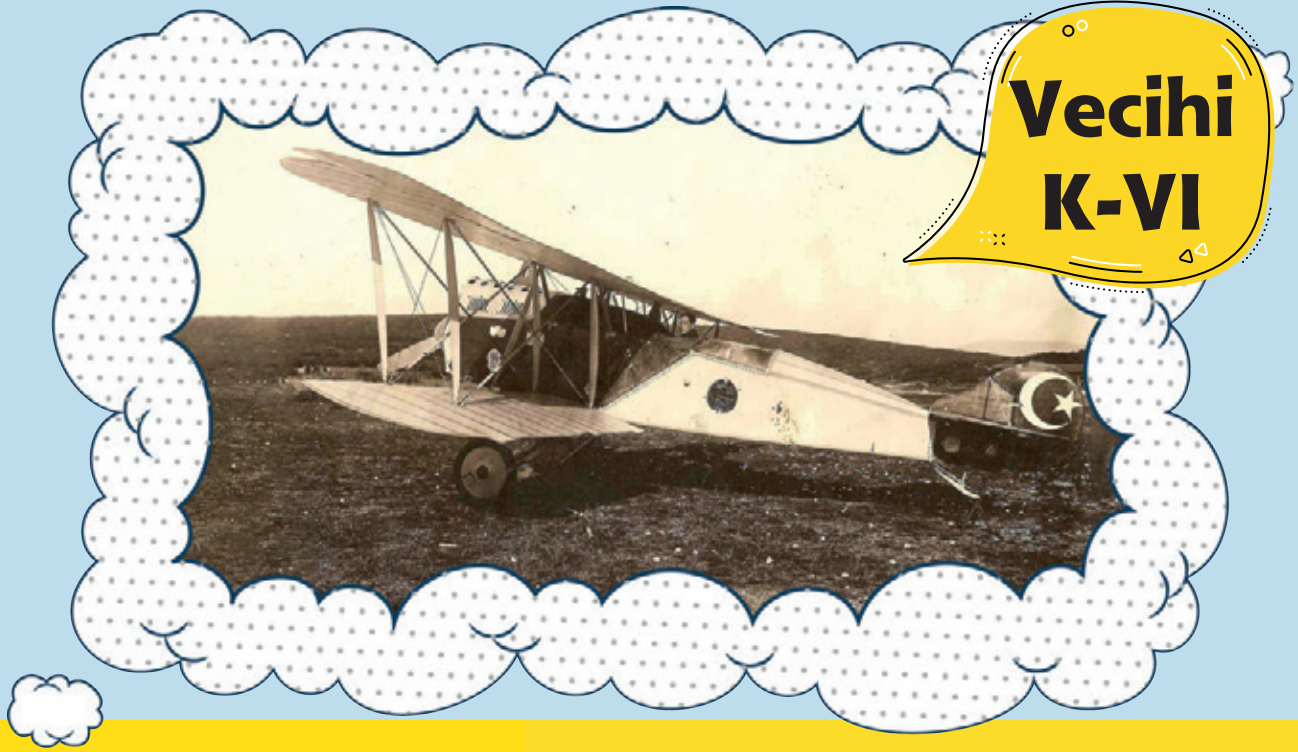
merak eden, kanadından motoruna, penceresinden kuyruğuna kadar bir uçağın tüm sistemini incelemek isteyen Vecihi Hürkuş da pilot olmak istiyordu. Ancak yaşı küçük olduğu için uçak mekanikliği okuluna gönderildi. Onun bu mesleği, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1. Dünya Savaşı sırasında işine yaradı. Hürkuş, mekanikçi olarak Bağdat'a gönderildi. O yıllarda Bağdat, İmparatorluğumuzun bir parçasıydı.

Vecihi Hürkuş, hayallerine 1916 yılında kavuştu. İstanbul'da pilotluk eğitimi aldı. Ayrıca Kurtuluş Savaşı'nda da pek çok uçak uçurdu, çeşitli uçakların bakımını yaptı. Kurtuluş Savaşı yıllarında çok az uçağımız vardı. "Neden kendi uçağımızı üretmiyoruz?" diye düşünen Vecihi Hürkuş

uçak eksigimizi gidermek amacıyla 1923 yılında "Vecihi K-VI" adlı uçağını tasarladı. Uçak ilk kez 1925 yılında göklerde süzüldü. Bu, Türkiye'de üretilen bir uçakla yapılan ilk uçuştu.

1930'lu yıllarda kendi sivil havacılık okulunu kuran, sonrasında Almanya'da uçak mühendisliği diploması alan Vecihi Hürkuş, 73 yıllık hayatı boyunca hayal kurmaktan, denemekten, bazen başarısız olmaktan yorulmadı ve adını tarihimize altın harflerle yazdırdı.

**Bili-
yor
musunuz**

TUSAŞ Hürkuş eğitim uçağı adını, Türk havacılığının öncülerinden Vecihi Hürkuş'tan alır. Türkiye'nin kendi mühendis ve teknik ekipleri tarafından geliştirilen bu eğitim uçağına "Hürkuş" adı verilerek, Vecihi Hürkuş'un gökyüzüne duyduğu tutku ve Türk havacılığına yaptığı katkıları yaşatılmak istenmiştir. Proje, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TUSAŞ / Turkish Aerospace Industries - TAI) tarafından yürütülmüştür.

UZAYA AÇILAN PENCERE

TELESKOP

Bazı aletler var ki eğer icat edilme-
miş olsalardı hayatımız şimdikin-
den çok farklı olurdu. Bunlardan
biri de teleskop. Teleskop olma-
saydı evrenin merkezini Dünya
zannedebilirdik, gezegenlerin uy-
duları, kara delikler, galaksiler, yıl-
dızlar ve pek çok diğer gök cismi
hakkında hiçbir bilgimiz olmazdı.
Teleskop bizim uzaya uzanan
gözümüz sanki.

Teleskop, ilk kez Hans Lipperhey
adlı bir Alman tarafından bu-
lunmuş. Lipperhey, 1608 yılında
iki merceği art arda koyduğun-
da uzaktaki cisimlerin yakın gö-
ründüğünü fark etmiş. Bu icadı
askerî alanda kullanılmış; bir nevi
dürbün görevi görmüş.

1704 yılında İsaac Newton teleskoba mercekler haricinde bir de ayna ekledi. Işığın toplayan ve odak merkezine geri yansıtan bu ayna eklentisi sayesinde renk sapması ortadan kalktı, daha net görüntü elde edilebildi ve günümüzde de kullanılan teleskopların geliştirilmesine katkı sunuldu.

Günümüzde mercek ve aynalı optik teleskopların yanı sıra radyo teleskoplar, kızılötesi teleskoplar, morötesi teleskoplar, X-ışını teleskopları, gama ışını teleskopları, yer tabanlı ve uzay tabanlı teleskoplar kullanılıyor. İnsanoglu, Dünya'dan 1,5 milyon kilometre uzağa, Güneş ile Dünya arasına bile bir teleskop yerleştirmiş.

1609 yılında, meşhur astronom, fizikçi ve matematikçi Galileo Galilei teleskobu ilk kez gökyüzünü incelemek için kullandı. Bu sayede Güneş'in yüzeyindeki lekeleri, Ay'daki kraterleri, Satürnün çevresindeki halkaları, Jüpiterin uydularını görebildi. Ancak Galilei'nin tasarımı mükemmel değildi. Mesela; görüş alanı dardı, cisimler yeteri kadar büyütülüyordu, yalnızca parlak cisimler gözlemlenebiliyordu, renk saçılmalarından dolayı netlik azdı...

Teleskoplar sayesinde bugün evrenin sadece Samanyolu'ndan ibaret olmadığını, daha pek çok galaksi olduğunu biliyoruz. Kara delikleri, **ötegezegenleri**, gezegenlerin atmosferini keşfedebiliyor, evrenin yaşını hesaplayabiliyoruz.

**Bili-
yor
musunuz**

Ötegezegen diye bir sözcük hiç duydunuz mu? Bildiğiniz gibi Güneş bir yıldızdır ve gezegenler Güneş'in etrafında döner. Ancak evrende sadece Güneş Sistemi yoktur. Başka pek çok yıldız ve onun etrafında dönen gezegenler vardır. İşte onlara ötegezegen denir.

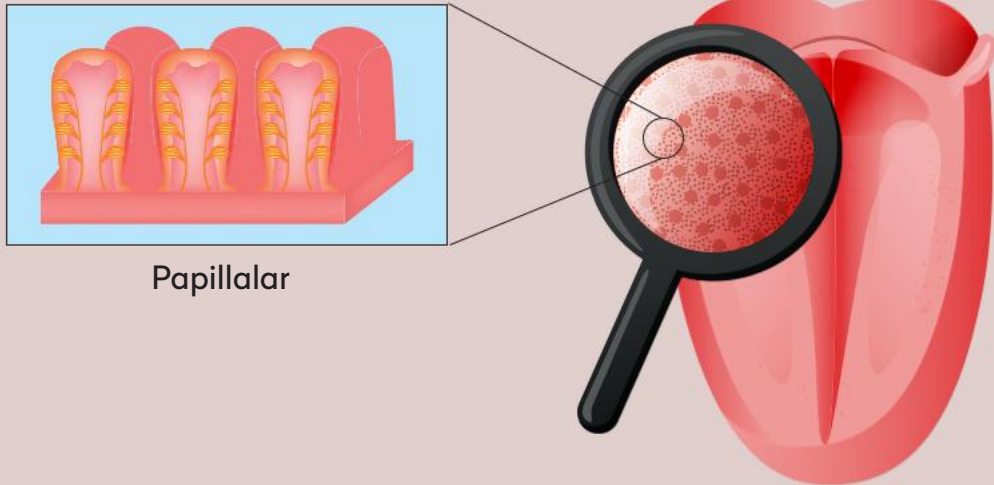

DİLİMİZ NEDEN PÜTÜRLÜ?

Merhaba arkadaşlar. Ben bugün ayna karşısında dilimin pütürlü yapısını epey inceledim. Neden pütürlü olduğuna dair de bir araştırma yaptım. Şimdi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bildiğiniz gibi beş duyu organımızdan biri de dildir. Dilimizle tat alırız. Aynı zamanda konuşmak, yiyecekleri çiğnerken ağızımızda döndürmek ve yutmak için de dilimizi kullanırız.

Dil üzerindeki minik kabarcıklar sizin de dikkatinizi çekmiştir. Bunlara tat tomurcukları veya papilla adı veriliyor. Papillalar sayesinde yiyeceklerin tadını alabiliyoruz.

Papillalar

Dilimizin Algılayacağı Tatlar:

Ekşi

Tatlı

Tuzlu

Acı

Umami

Önceden yiyeceklerin tatlı, tuzlu, ekşi ve acı tatlarını algılayabildiğimiz zannediliyordu. Ancak bilim insanları dilimizi umami adı verilen bir tatla daha ilişkilendirdi. Eskiden dilin farklı bölümlerinin farklı temel tatlardan sorumlu olduğu yönünde bir bilgi de vardı. Ancak bugün biliyoruz ki belirli bölümler belirli tatlara daha duyarlı olsa da tatlar dilin tüm bölgeleri tarafından algılanabilir.

Papillaların bir diğer görevi de yiyecekleri tutmak. Şöyle düşünün; fayans bir zeminde ayağımız kayabilir, ancak zemine halı serdiğimizde daha rahat yürürüz. Papillalar da sanki bir halı gibi dilimiz ve yiyecekler arasındaki sürtünme kuvvetini artırarak, yiyeceklerin boğazımıza kaçmasını engeller.

**Bili-
yor
MUSUNUZ**

Umami aroması ilk kez Tokyo Üniversitesi'nde profesör olan Kikunae Ikeda tarafından tanımlanmış. Etlere, kabuklu deniz ürünleri, bazı balıklar, bazı peynirler, domates, mantarlar ve soya sosunda umami tat bulunuyor.

ALPLER'İN İLHAM VERDİĞİ ÜLKE

İSVİÇRE

Madem dergimizde Alp disiplininin bahsettik İsviçre'yi anmadan geçmek olmaz. Avrupa haritasına baktığınızda ortalarda, çevresindeki ülkelere göre daha küçük ama çok özel bir yer görürsünüz. İşte orası İsviçre. Ülkenin yüzölçümünün neredeyse yarısını Alp dağları kaplıyor. Bu nedenle İsviçre yılın büyük kısmında bembeyaz karlarla örtülüdür ve kayak-kış sporları denince akla gelen ilk yerlerden biridir.

Hem dağların etkisi hem de gölleri ve diğer doğal güzellikleri sebebiyle İsviçre'de ne tarafa baksanız, en becerikli ressamların elinden çıkma bir tabloyla karşılaşsınız adeta. Özellikle Zürih Gölü ülkenin en güzel manzaralı yerlerinden biridir.

İsviçre sadece doğasıyla değil, resimden heykelle, müzikten mimariye kadar pek çok sanat dalında ürettiği eserlerle de dikkat çeker. Ülkenin en meşhur yapılarından biri başkent Bern'de bulunan ve Zytglogge adı verilen saat kulesidir.

Einstein Müzesi

Zytglogge

Yaklaşık 800 yıl önce inşa edildiğinde bir kapı kulesi vazifesi gören yapı, Bern'in en çok turist çeken eserlerinden biridir ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alır. Yaklaşık 55 metre yüksekliğinde,

Bern'in kalbinde tik tak eden bu saat kulesinin, belki de İsviçrelilerin dünyanın en dakik milletlerinden biri olmasına katkısı vardır. Çünkü İsviçre'de zaman çok ciddiye alınır. Mesela trenler tam saniyesinde hareket eder. Dünyanın en ünlü saat markalarının İsviçre'den çıktığını da hatırlatalım.

Basel şehrindeki Kunstmuseum Basel, Avrupa'nın en önemli sanat müzelerinden biridir. Burada Van Gogh, Picasso, Manet gibi dünyaca ünlü ressamların eserlerini görmek de mümkündür. İsviçre'nin en çok ziyaret edilen yerlerinden biri de Bern'deki Einstein Müzesi'dir. Einstein'ın Zürih Patent Ofisi'nde çalışırken yaşadığı ev, müze haline getirilmiştir ve burada

ünlü bilim adamının eşyaları sergilenir. Ülkenin bir başka turistik yeri de Heidi'nin Köyü'dür. Kurgusal bir çizgi film karakteri olan Heidi'nin hikayesi, Alpler'de bulunan yemyeşil bir köyden ve burada yaşayan insanların hayat tarzından ilham alınarak oluşturulmuştur.

Alpler demişken size çok değişik bir çalgıdan söz etmek istiyorum. Bu çalgının adı "alphorn". Alpler'de bulunan ladin ağacından üretilen alphorn bölgede yüzyıllardır kullanılıyormuş. Çobanlar dağlar arası haberleşmek için bu aleti çalarlarmış. Bir de otlattıkları sürüleri toplamak için kullanırlarmış.

Biraz da İsviçre'nin yemeklerinden bahsedelim. İsviçre denince akla peynir

gelir ve buranın peynirli yiyeceklerinden en meşhuru "fondü"dür. Minik bir ocak üzerinde, bir kap içinde peynir eritilir ve uzun çatallar yardımıyla ekmek batırılarak yenir. İsviçre denince akla gelen pek çok şeyden biri de çikolatadır. Çikolata-
nın en çok tüketildiği yer olan İsviçre, aynı

zamanda dünyanın en büyük çikolata ihracatçılarında biridir. Bu nedenle çikolatalı tatlıları çok meşhurdur.

Bir yandan masmavi, bir yandan bembeyaz, bir yandan da yemyeşil bu ülkede manzaralara karşı sıcak bir çikolata içmeyi kim istemez ki!

İSİM-ŞEHİR-BİTKİ-HAYVAN

K

Kerem

İsmi Kerem olan var mı aranızda? Anlamını biliyor musunuz? Türkçe sözlükte Kerem kelimesi "iyilik, cömertlik" anlamına geliyor. Aileler çocuklarına bu ismi koyarken onların iyi kalpli, paylaşmayı seven, yardımsever insanlar olmasını dilemiş olmalılar.

Türkiye'nin önemli bestecilerinden Ahmet Adnan Saygun'un da "Kerem" adlı bir opera eseri olduğunu duymuş muydunuz? Saygun, halk hikayesi "Kerem ile Aslı"dan esinlenerek bu besteyi yapmış. Türk halk müziği ezgilerini batı operası tekniğiyle birleştirerek özgün bir eser ortaya koymuş.

Kastamonu

Kastamonu, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan, ülkemizin en güzel şehirlerinden biridir. Tarihi binlerce yıl öncesine uzanır ve doğası, kültürü, gastronomisiyle dikkat çeker.

Şehrin en önemli simgelerinden biri Kastamonu Kalesi'dir. Tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış şehirde ahşap ve taş mimarisiyle meşhur eski konaklar, camiler ve medreseler görmek mümkündür. Yemyeşil doğası, tertemiz havası, birbirinden lezzetli yemekleri ve tabii ki sarımsağıyla Türkiye'nin zengin kültürünü yansıtan şehirlerimizden biridir.

Kiraz

Yaz aylarının en sevilen meyvelerinden kiraz, hem lezzetli hem sağlıklıdır. İçinde vitaminler, mineraller ve lif bulunur. İlbaharda beyaz veya açık pembe açan kiraz çiçekleri, mayıs ila temmuz aylarında olgunlaşır ve toplanır. Kiraz çiçekleri açtıktan sonra genellikle birkaç gün içinde dökülürler. Bu yüzden Japonlar kiraz çiçeklerini (sakura), hayatın geçiciliğini hatırlatan ama aynı zamanda çok güzel olan bir doğa mucizesi olarak görürler.

Ilıman iklim seven kiraz, Türkiye'nin pek çok yerinde yetişir. Botanikçiler kirazın anavatanının Anadolu olduğunu söyler.

Koala

Yalnızca Avustralya'da yaşayan koalalar, keseli memeliler sınıfına girer. Tıpkı kangurular gibi yavrularını doğurduktan sonra bir süre keselerinde büyütürler. Bu hayvanlar günlerinin büyük bir kısmını ağaçlarda dinlenerek geçirir. Güçlü pençeleri sayesinde ağaçlara kolayca tırmanabilir ve orada tutunabilirler. Koalalar okaliptüs yaprağı yemeyi çok sever; su ihtiyaçlarını da bu yapraklardan karşılarlar.

İletişimin kahramanları

Postacılar

Postacılık çok eski tarihlere uzanır. Binlerce yıl önce insanlar birbirleriyle haberleşmenin çeşitli yollarını aramışlar. Ateşle, dumanla, davulla haberleşmeye çalışmışlar. Hatta, güneşe ayna tutup ondan yansıyan ışık aracılığıyla bile iletişim kurmuşlar.

Güvercinlerin de postacılık yaptığını biliyor musunuz? Çok eskiden bu kuşların ayağına bağlanan mesajlar kilometrelerce öteye taşınabilirmiş.

Yıllar geçtikçe postacılar girmiş hayatımıza. Ancak Osmanlı İmparatorluğu döneminde adları postacı değilmiş; tatar, ulak, posta ağası, haberci gibi isimlerle anılmışlar. Osmanlı için haberleşmenin çok önemli olduğunu tahmin edersiniz. Çünkü üç kıtada toprağı vardı ve yönetimin sağlıklı işlemesi, askerî güvenlik, ekonomi ve ticaret için haberleşme hayati kıymeteydi.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde hem bu üç kıtaya hem de dünyanın diğer bölgeleriyle haberleşmek için çok gelişmiş bir yol sistemi vardı. Yüzyıllar içinde, tıpkı tüm dünyada olduğu gibi Osmanlı'da da haberleşme sistemleri değişti ve gelişti. İlk posta teşkilatı, 23 Ekim 1840 tarihinde, Sultan Abdülmecid zamanında kuruldu. İlk postane ise İstanbul'da Yeni Camii avlusunda açıldı.

Ta o zamanlardan bugüne postacılar, bizi birbirimize bağladılar. Bazen kilometrelerce yürüyüp umut, mutluluk, özlem taşıdılar. Eskiden postacılar mektupları yürüyerek, at veya bisikletle ulaştırırlarmış. Taşıma işi bazen günler sürermiş. Günümüzde telefon, internet, e-posta aracılığıyla birbirimizle iletişim kurabiliyoruz. Kimimiz hâlâ birbirimize mektup da yazıyoruz. Teknoloji gelişse de postacılık hâlâ önemli. Mektupları, paketleri, resmî belgeleri kapımıza güvenle getirirler. Postacılık, geçmişten günümüze insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli mesleklerden olmuştur.

BİR

KUKLA

BİN DÜNYA!

Kukla, insanlık tarihinin en eski eğlence ve anlatı araçlarından biridir. Sadece bir oyuncak değildir. Yüzyıllar boyunca öğretmek, gelenekleri sonraki nesillere anlatmak ve aktarmak amacıyla da kullanılmıştır.

İnsanlar Antik Çağ'dan bu yana kuklalarla küçük gösteriler yapmış, hikayeler anlatmışlar. Antik Mısır dönemine ait buluntularda kuklaya benzeyen küçük figürler bulunmuş. Bazı araştırmacılar bunların kuklaya dair ilk örnekler olduğunu söylüyor. Bir kısım araştırmacı ise ilk kuklaların Milattan önce 5. yüzyılda Antik Yunanistan'da ortaya çıktığını düşünüyor.

Tahta, bez, deri, kumaş gibi çeşitli malzemelerle kukla yapılabilir. Oynatılmak istenen figürün çeşitli yerlerine geçirilen iplerin bir tahtaya bağlanarak elle kontrol edilebilir hale getirilmesi yaygın bir kuklacılıktır. El kuklaları da çok tanındır. Ancak bizim kültürü-

müzde Karagöz ve Hacivat gibi gölge kuklaları daha çok bilinir. Karagöz ve Hacivat Osmanlı döneminde çok sevilen bir kukla tiyatrosuydu. Benzer şekilde Asya'da "Wayang Kulit" adı verilen gölge kuklası da çok eski bir sanattır.

Orta Çağ'da kuklalar özellikle pazar yerlerinde ve meydanlarda çok popülermiş. Gezici kukla sanatçıları varmış. Bu sanatçılar şehir şehir dola-

şır; masallar, kahramanlık hikayeleri, günlük yaşamdan komik olaylar anlatırlarmış.

Günümüzde kuklalar televizyon programlarında, filmlerde, hatta okullarda kullanılıyor. Kuklalar sayesinde karmaşık konular bile eğlenceli ve anlaşılır hale geliyor. Basit bir el kuklası bile çocukların hayal gücüyle kocaman hikayelere dönüşebiliyor.

**Bili-
yor
musunuz**

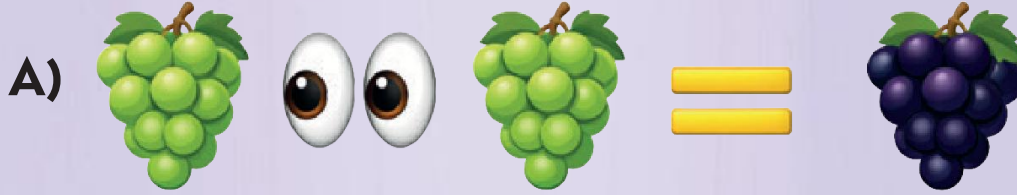
Her yıl 21 Mart'ta Dünya Kukla Günü kutlanır. Bu fikir Uluslararası Kukla Sanatçıları Birliği tarafından 2002 yılında ortaya atılmış. Bu özel günde dünyadaki kukla sanatçıları bir araya geliyor, çocuklar için kukla gösterileri ve kukla atölyeleri düzenleniyor. Gösteriler aracılığıyla çocuklara barış, kardeşlik, dayanışma gibi değerler aşılanmak isteniyor.

TAHMİN ET BAKALIM

Sizlere emojiilerden bir bilmece hazırladık. Bu şifreli atasözü ve deyimlerimizi tahmin edebilir misiniz? Cevapları aşağıda verdik ve TDK Sözlük'e göre anlamlarını açıkladık.

A) Üzüm üzümüne bakma bakma kararır: Her zaman bir arada bulunan, arkadaşlık eden kimseler, birbirlerine huy aşlar.

B) İki dinle bir söyle: Çok konuşmak doğru değildir.

C) Eşekten düşmüş karpuzla dönmek: Çok şaşırarak, donup kalmak.

D) Altın anahtar her kapıyı açar: Para olduğunda her güçlük yenilebilir.

Cevaplar:

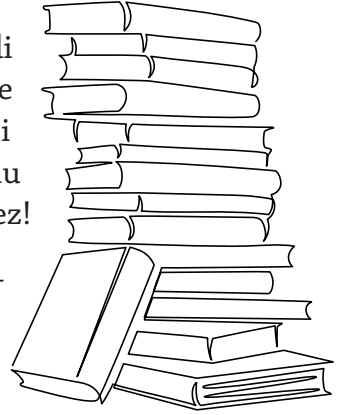
Martıya Uçmayı Öğreten Kedi

“Bir kedi martıya nasıl uçmayı öğretsin?” demeyin. Kalpleri ısıtan bu kitapta kedimiz Zorba, bir yavru martıya uçmayı öğretmeye çalışacak.

Bir martı denize dökülen petrole bulanır ve zar zor karaya çıkar. Orada kedi Zorba’yla karşılaşır. Martı yeni yumurtlamıştır ve bu yumurtayı kediye emanet eder. Kediden, yavru yumurtadan çıkınca ona uçmayı öğretmesini ister. Kedimiz Zorba, yumurtadan çıkan küçük martı yavrusuna bakar, onu korur ve büyütür. Ama ortada büyük bir sorun vardır: Kediler uçmayı bilmez!

Kitap boyunca dostluk, yardımlaşma ve verilen sözün önemini anlatan birçok güzel olay yaşanır. *Martıya Uçmayı Öğreten Kedi* bize şunu hatırlatır: Gerçek dostluk, farklı olsak bile birbirimize destek olmaktır.

Dedektif Reptır Birlikte Gülelim

Daha önce TRT Çocuk ekranlarında izlediğimiz Dedektif Reptır’ı hatırladınız mı? İşte dedektifimiz televizyon ekranlarından beyazperdeye taşındı.

Zeki ve meraklı Dedektif Reptır, arkadaşlarıyla birlikte pek çok ipucunu birleştirerek gizemli bir olayı aydınlatmaya çalışıyor. Elbette ekibimiz hem çok komik hem de çok heyecanlı maceralar yaşıyor. Ekibin her üyesi kendi yeteneğini kullanıyor ve “birlikten kuvvet doğar” misali olaylar birer birer aydınlığa kavuşuyor. Kuklalarla çekilmiş bu film, çok eğlenceli ve sürprizlerle dolu!

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

📍 Necatibey Caddesi No: 112 06100 Bakanlıklar/ANKARA
☎ 444 0 873
📷 tsekurumsal
✉ TSEKurumsal